

Predsednica Republike Slovenije

NATAŠA PIRC MUSAR

**Govor predsednice Republike Slovenije
Nataše Pirc Musar
ob dnevu slovensko-ameriškega prijateljstva**

Andraž nad Polzelo, 12. maj 2023

Velja govorjena beseda.

*Spoštovani župan,
spoštovani minister za obrambo,
spoštovana gospa veleposlanica,
spoštovana generala – načelnik generalštaba SV in poveljnik ameriških sil v Evropi,
cenjene krajanke in krajani,
dragi prijatelji – slovenski in ameriški gostje,
gospe in gospodje.*

Zelo me veseli, da smo se danes zbrali tu, na pomemben dan. To je dan, ki pomaga prepoznati pomen Slovenije v mednarodnih odnosih ter hkrati utrjuje znanje o slovenski zgodovini.

To je torej dan spomina. Spomina na obdobje, ko je bilo treba biti na pravi strani. Na strani boja proti fašizmu in nacizmu. Na strani boja proti razkosanju naše države. Na strani varovanja slovenskega jezika in kulture. In tudi na strani borbe za demokracijo. Ta je za ZDA bila pomembna motivacija za vključitev v drugo svetovno vojno in končno zmago. Slovenija je kot demokracija dozorela leta 1991. Ponosni smo, da z našimi ameriški prijateljicami in prijatelji ter vsemi vami to obletnico lahko obeležujemo kot samostojna, demokratična država.

Prijateljstvo in zavezništvo med Slovenijo in ZDA je trdno. Državi imata vzpostavljene razvejane oblike sodelovanja na praktično vseh področjih, od gospodarstva, znanosti, izobraževanja in seveda obrambe. Slovenija ni samo članica zveze NATO. Ponosni smo na znanstvene izmenjave, kot so tiste v okviru Fulbrightovega programa. Sodelujemo tudi pri iskanju odgovorov na izzive modernih tehnologij. Na zunanjepolitičnem področju smo zelo veseli prizadevnosti ameriških veleposlanic in veleposlanikov za krepitev vsestranskih odnosov med državama. Zato gre, veleposlanica gospa Jamie. Harpootlian, zahvala tudi Vam.

Dvostransko sodelovanje z Združenimi državami Amerike na obrambnem področju se je začelo mnogo pred članstvom Slovenije v Natu. Letos mineva 30 let od začetka partnerskega sodelovanja z Nacionalno gardo Kolorada. Izmenjava izkušenj, donacije v opremi in infrastrukturi, dostop do mednarodnega vojaškega izobraževanja in usposabljanja so bili in so še vedno pomembni dejavniki za razvoj obrambnega sistema in Slovenske vojske. Naj omenim tudi skupna prizadevanja za stabilnost na Zahodnem Balkanu, pa naj bo to podpora prek mednarodnih operacij ali prek projektov približevanja držav regije evroatlantskim integracijam.

Poleg tega poteka tvorno sodelovanje Slovenske vojske s Poveljstvom ameriških sil v Evropi. Zato me veseli, da je danes z nami general Christopher Cavoli, poveljnik ameriških sil v Evropi. General Cavoli, dobrodošli pri nas.

Spoštovani,

med drugo svetovno vojno nam je bila na naših tleh zavezniška pomoč zelo v podporo. Zanja bomo večno hvaležni. Velja pa poudariti tudi napore slovenskih partizanov in domačinov, ki so nesebično pomagali preko 800-tim sestreljenim zavezniškim letalcem. Ob sestrelitvi bombnika so marca 1944, žal, tu ugasnila življenja osmih ameriških vojakov. Za njihov dostojanstveni pokop so poskrbeli krajanke in krajani. Dva letalca pa sta preživela ujetništvo in sta se po vojni pogosto spominjala teh krajev. Tako sta na svojstven način širila lepo zgodbo o Sloveniji.

V današnjem času je torej prav, da na obeleževanje tega zgodovinskega dogodka gledamo širše – da ga ohranjamo kot zahvalo in spomin, in z mislijo na prihodnost. Slovenija in ZDA sta in morata biti zaveznika tudi pri iskanju odgovorov na sodobne tehnološke izzive. Ti, kot veste, ne delijo med vojaškim in civilnim sektorjem. Njihov učinek, v dobrem in slabem, bo prizadel vse nas. V naslavljanju prihodnjih izzivov ne smemo nikoli pozabiti niti na naše temeljne norme in vrednote. Vojna v Ukrajini je velik izziv. Ne dvomim, da mu bomo kos, razlog za moj optimizem je preprost: če poklekne pred agresorjem, ki ne verjame v demokracijo – kaj nam še ostane?

Naj se na koncu še posebej toplo zahvalim vsem vam, krajanke in krajani, ki skrbite za ta kraj spomina in besedo o teh dogodkih predajate iz generacije v generacijo. Kdor se zaveda, da narodove samozavesti ni brez spoštovanja zgodovine, ta ve, da opravlja pomembno delo.

Hvala lepa.